

Europos Sąjunga, Lietuva ir aš – po dvidešimties metų

Iš pradžių noriu pasakyti, kad jūs esate nuostabus žmonės, jei sugebate priimti Lietuvą tokią, kokia ji yra - su visais plusais ir minusais, bei stengiatės viską, kas neigiama ištaisyti.

Tenka pripažinti ir tai, kad Lietuvos valdžia nėra tobula. Mano manymu, jie turėtų labiau susirūpinti pačia Lietuva ir jos piliečiais. Labai sunku ką nors pakeisti, jei tavo nuomonė yra nepriimtina. Šioje šalyje reikia didelių pokyčių. Taip pat Lietuvos valdžia kol kas turėtų, pasakysiu grubiai, per daug „nesikišti“ į Europos Sąjungos reikalus, jei jie asmeniškai nepažeidžia Lietuvos interesų.

Kažkada buvo ketinama įstatymiškai uždrausti Lietuvos piliečių, nemokamai besimokiusių, emigraciją, nors „Pagrindinėse teisėse Europos Sąjungoje“ 15 straipsnyje nurodyta, kad „2. Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę į laisvę ieškoti darbo, dirbti, pasinaudoti įsisteigimo teise ir teigti paslaugas bet kurioje valstybėje narėje“. Ar įstatymo patvirtinimas buvo įmanomas? Būčiau dėkinga, jei gaučiau tikslesnę informaciją.

Visų pirmą, laisvė neturi būti ribojama per prievartą, žmonės turi norėti likti. Aš taip pat emigruočiau. Dauguma tokius vadina pabėgėliais, išdavikais, bailiais, bet nejaugi jie mano, kad yra labai lengva palikti savo šeimą, savo vaikystę prabėgusią būtent šioje šalyje. Mano Tėvai nori, kad aš išvažiuočiau, kad netektų man patirti sunkumų, kuriuos jie patyrė gyvendami Lietuvoje. Įdomu, ko vertas visas gyvenimas jeigu jis skirtas ne džiaugtis, o kovoti. Mano Tėvai niekada nebuvo „karingi“ žmonės, bet gyvenimas čia išmokė juos kovoti už išlikimą. Jie nenori to paties nei man, nei mano sesei.

Nesakysiu, kad Lietuvoje vien minusai, yra ir nemažai plusų, tačiau vienas blogas darbas nuslopina keletą gerų. Kažkada džiaugiausi, kad mums pavyko vieną savaitę gyventi stabiliai, bet ir vėl nesklandumai su mokesčiais, o jie kyla dažniausiai dėl nežinojimo. Kol kas aš dar džiaugiuosi, nes nereikia papildomų pinigų sumokėti valstybei. Mano Tėvai, labai sunkiai, bet verčiasi. Šiaip ne taip suduria galą su galu. Tik trūksta stabilumo. Aš tikiu, kad jiems pavyks, nes jie pas mane labai išvermingi žmonės ir per šiuos 17 gyvenimo metų Nepriklausomoje Lietuvoje, jie tai įrodė.

Dabar Lietuvoje yra padidėjęs, netgi smarkiai, karas keliuose. Tai yra labai didelė problema, ir, regis, po to kai apie ją pradėtą kalbėti, jis dar labiau išaugo. Net sunku suvokti, ką reikėtų daryti, kad policininkai dirbtų, o nusikaltėliai jų bijotų. Kaip reikia ugdyti discipliną mokykloje. Jėga kažką daryti – draudžia demokratija, žodžiais – niekas nesupranta, bausmes dideles skirti, būtų kol kas ganėtinai realus variantas, tačiau mažas atlyginimas ir svarbus veiksnys, lemiantys mažesnę darbą. O gal yra kaltas mentalitetas? Nes mokytojas uždirba nedaug, o mokiniai vis tiek priversti sunkiai ir ilgai vakarais mokytis, policininkas uždirba daugiau, bet sutapatina atlyginimo santykį su savo vykdomu darbu, o dabar Seimo narys... –

uždirba daug, kelia sau atlyginimą, planuoja, kaip apsirūpinti save iki gyvenimo galo... Atrodo, turėtų dirbti naktimis, bet taip nėra. Atlyginimo mažą sumą, jie pateisina „nėra lėšų“. Tuomet iškyla klausimas, iš kur tie milžiniški apdovanojimai Lietuvos rinktinei, iš kur jie gauna pinigų savo premijoms.

1-oji problema Lietuvoje yra maži atlyginimai, mažos pensijos, bei nėra socialinių garantijų. 2-oji problema keliuose, dėl tam tikrų spragų įstatymuose, bei dėl žmonių nesupratimo, kas yra 3-oji problema. Žmogus nuo vaikystės turi būti nuteiktas taikiai. Karas keliuose vykdomas, dėl kažkieno „naglumo“, nenoras užleisti vietą kitam. 4-oji problema yra siejama su 3-ąja. Įstatymo spragos dėl pačios demokratijos. Perlenktai visur pabrėžiama žmogaus teisė. 3-iosios problemos sukėlimą lemiantis vienas iš veiksnių – žmogaus teisės. Kartais jos yra perdėtos. Pavyzdžiui, kiek daug jaunimo šiandien nori vairuoti automobilį, ir kiek daug jaunimo padaro avarijų.

Nereikia toli ieškoti problemos sprendimo, užtenka tik panagrinėti statistiką ir priimti tam tikras griežtas sankcijas, tokias kaip: konfiskuoti automobilį, teises ir padaryti taip, kad vairuotojas suprastų savo klaidą. Neturėtų būti taikomi išpėjimai, nes po išpėjimo seka dar vienas išpėjimas. Dar labai svarbus yra sąžiningumas, nes būna tokių atvejų, kai policininkai vairuotojui paaiškina jo nusižengimą vienaip, o pagal dokumentus nusižengimą aprašo taip meniškai, kad net lyrikas pavydėtų.

Lietuvoje labai reikalingos didelės investicijos į žemės ūkį. Kiek daug mūsų valgomų produktų yra atvežtų iš Lenkijos, ką mes puikiausiai sugebėtumėme užauginti ir kiek sutaupyti. Reikia, kad Lietuvoje būtų vystoma kuo didesnė konkurencija, tada bus mažiau galimybių vyrauti vienam verslininkui.

Mažos socialinės garantijos. Už kiekvieną vaiką, kas mėnesį, moka mažiau nei kainuoja darželis. Motina turi išlaikyti ir save, ir vaiką už gaunamą pašalpą. Dabar žada uždrausti abortus, tačiau nesupranta, kad taip padidins nelegalių abortų skaičių ir taip automatiškai kyla pavojus moterų gyvybėms.

Dar viena priežastis kodėl reikia kelti atlyginimus darbuotojams yra augsianti darbo jėga. Dabar dauguma renkasi studijas, tačiau dalis jų, jei galėtų pakankamai apsirūpinti, nesiektų aukštojo mokslo, o taip augtų darbo jėga, kurios dabar tikrai trūksta.

Jeigu Lietuvoje bus išspręstos visos šios problemos, nors bus pradėtos spęsti, tuomet garantuotai mažės emigrantų skaičius. Ir dar, nežinau ar tai yra sunku ar ne, bet, manau, kad reikėtų pradėti bendradarbiauti su kaimyninėmis šalimis, tada taip pat Lietuvos ekonomika išaugs.

„Europos Sąjunga, Lietuva, mano vaikai ir vaikaičiai – po dvidešimties metų“.

- **Dar prieš 2004 05 01, prieš Lietuvos priėmimą į Europos Sąjungą, buvai už ar prieš?**

Iš pat pradžių, vos tik išgirdusi apie tai, buvau prieš, bet išsamiau sužinojusi apie Europos Sąjungą pakeičiau savo nuomonę, nes, manau, kad jei žmonės yra laimingi galintys nevaržomi išvykti užsidirbti ir pradėti naują gyvenimą. Blogai buvo anksčiau, kai kildavo visokių problemų dėl išvykimo, o dabar esame tarsi viena valstybė. Kaip anksčiau išvažiuodavome į kitą miestą, taip dabar į kitą Europos Sąjungos šalį. Praktiškai nieko nesikeičia, tik atstumas.

- **Ką manai apie Lietuvą Europos Sąjungoje dabar?**

Man atrodo, kad Lietuva net nedalyvauja Europos gyvenime. Tai tarsi Amerikos Sąjunga, ne Europos, nes Lietuva nekreipia dėmesio į Europos vieningumą, o daro vis tiek kaip Ameriką.

- **Kokią matai Europos Sąjunga ir Lietuvą po 20 metų?**

Jeigu Europa ir toliau seks paskui Ameriką, nieko gero nebus. O jeigu Europos Sąjunga laikysis Europoje, tada bus užtarnautas tiek žmonių, tiek daugumos šalių pasitikėjimas. Taip pat netikiu, kad Lietuva daug reiškia Europos Sąjungoje.

- **Ar Lietuvos statusas leidžia jai konkuruoti, priimant svarbius sprendimus, su Europos Sąjungos senbuvėmis?**

Ne, nes Lietuvą nėra pakankamai išsivysčiusi šalis, o priimant svarbius sprendimus būtų labai daug nepagrįstų ambicijų. Tuomet būtų galima viskuo manipuliuoti ne objektyviai, o savanaudiškiems tikslams.

- **Ką pasiūlytum daryti, kad Lietuvoje pirmą vietą užimtų asmuo?**

Reikia iš Europos Sąjungos, iš Briuselio kontroliuoti valdžią ir visus oligarchus. Galu gale žmonės jau pavargo būti valdomais kažko vieno. Net rinkimai yra visi veltui. Jie vis tiek pasodins į postą, tą asmenį, kurį norės.

- **Ką pasiūlytum daryti, kad išsaugotumėme Lietuvių kalbą ir kultūrą?**

Visų pirma, per televiziją leisti kuo mažiau užsienietišku programų ir laidų, kurie skatina kitokią kultūrą ir kitoki supratimą. Baisu buvo pažiūrėti kaip vaikinai maždaug prieš porą metų rengėsi pagal tas amerikietiškas naujoves. Baisu buvo pažiūrėti, kaip stipriai į Lietuvą įleidžiami „stiliaus imigrantai“. Visų antra, visos miesto reklamos iškabos turėtų būti lietuvių kalba, o tik vėliau kitos kalbos. Pirmenybė turi būti teikiama piliečiams.

Vaikus nuo pat mažumės reikia auklėti patriotiškai savo kalbos ir kultūros atžvilgiu. Patriotizmas neturi būti brukamas per prievartą, kaip yra dabar. Valdantieji tik atsidūrę kritinėje situacijoje, tokioje kaip emigracija, pastebėjo, kad Lietuvoje yra patriotizmo ir atlyginimų problemos. Derėtų perauklėti ir valdžią, nes jie yra daugumos pavyzdys.

- **Kokią matai savo vaikų, vaikaičių ateitį Lietuvoje ir Europos Sąjungoje?**

Sprendžiant iš dabartinės Lietuvos situacijos, nemanau, kad mano vaikaičiai išgalės gyventi Lietuvoje. Jų čia laukia tik skurdas. Bet, kad Europos Sąjunga yra jų ateitis, tuo aš esu visiškai įsitikinusi.